

Sundbyberg 2017-04-04

Dnr.nr: 1.1-2016-005861

Vår referens:
Martina Bergström

Mottagare
registrator@mpa.se

Remissvar: Insatser för att förbättra patientsäkerheten vid generiskt utbyte

Handikappförbunden

Handikappförbunden är ett samarbete för 39 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt – rätten för personer med funktionsnedsättningar att fungera på jämlika villkor i samhällets alla delar.

Förslagen i korthet

Läkemedelsverket har fått i uppdrag av regeringen att i samarbete med Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket (TLV) utreda och presentera förslag för att utveckla informationen och informationskanalerna om det generiska utbytet. I utredningen föreslår Läkemedelsverket och TLV följande åtgärder för att uppdatera och förbättra den befintliga informationen:

- Att det framgår var listan med periodens vara finns publicerad.
- Att det blir tydligt var information om hjälpämnen kan hittas och vilket ansvar olika parter har när det gäller allergi mot hjälpämnen som kan förekomma i läkemedel.
- Att det framgår var information om förpackningstyp och tillbehör kan hämtas

- Att det förstås var information om läkemedels utseende (form, storlek, färg etc.) går att hitta.
- Att olika parters ansvar och möjlighet att motsätta sig utbyte tydliggörs.

Läkemedelsverket och TLV föreslår bland annat följande nya kanaler och målgrupper för att ytterligare sprida information och därigenom öka kunskapen om generiskt utbyte.

- E-utbildning till läkare, sjuksköterskor och farmaceuter
- Skriftligt informationsmaterial anpassat till olika målgrupper i vårdkedjan
- Webbutbildningen till omvårdnadspersonal
- Information till patient via väntrum-TV
- Information via 1177 Vårdguiden
- Information till patient- och pensionärsorganisationer
- Tydligare märkning på förpackningen
- Kapitel i läkemedelsboken

Inledande synpunkter

Handikappförbundet ser positivt på fortsatta informations- och utbildningsinsatser kring det generiska utbytet. Eftersom åtgärdena riktar sig till olika målgrupper upplever vi det som svårt att lyfta fram specifika förslag och informationsaktiviteter som mest bidrar till ökad kunskap. Åtgärdsförslagen fyller helt enkelt olika funktioner. Vi har ändå valt att kommentera några av åtgärdsförslagen. Vi redogör för våra synpunkter i det följande.

5.1.1 Information om periodens vara i förskrivarstöden

Enligt Handikappförbunden är det inte alltid önskvärt att förskrivarna kommunicerar substansnamnet till patienten. Inte heller att farmaceuten använder substansnamnet i dialog med patienten vid expediering av receptet. När det gäller vissa grupper är det bättre att kommunicera läkemedelsnamn än aktiv substans. Det gäller framförallt personer med kognitiva, kommunikativa och intellektuella funktionsnedsättningar. Substansnamnen är till sin karaktär svåra att uttala och många gånger långa, vilket gör dem svåra att komma ihåg. Namnens komplexitet kan medföra risk för förväxlingar.

5.1.2 Information om allergener i förskrivarstöden

Vi anser att det är beklagligt att full säkerhet inte kan byggas in i systemen. Handikappförbunden ser gärna att systemen kompletteras med ytterligare hjälpämnen än de som omfattas av kravet i hjälpämnesriktlinjen. Information direkt i förskrivarstöden om vissa potentiellt allergena hjälpämnen gör det lättare för förskrivaren att göra ett patientsäkert val av läkemedel vid förskrivning. Detta är ett mer effektivt alternativ än att förskrivaren kontrollerar motsvarande information i produktinformationen (produktresumé/bipacksedel). Men om full säkerhet inte kan garanteras kan inte information i förskrivarstöden helt ersätta informationen i produktinformationen.

5.2. Information på läkemedelsförpackningen

Handikappförbunden vill specifikt tillstyrka förslaget om tydligare information på förpackningen. Om informationen om substansnamnet på läkemedelsförpackningen lyfts fram blir det tydligare för patienten att det är samma aktiva substans i produkterna vid ett eventuellt utbyte.

Vid förskrivning av generiska läkemedel finns det en risk för att patienten inte förstår att det är samma substans i de olika läkemedlen och därför avstår eller tar dubbel dos. Många "lagrar" också läkemedel och förvirras av läkemedlens olika utseende trots samma substans och styrka. Med tydlig information på etiketten blir det lättare för patienten att hålla reda på sina läkemedel och vilka som ersätter vilka. Inte minst för dem med många olika sorter.

5.3.1.1 E-utbildning till förskrivare och farmaceuter

Handikappförbunden tycker att förslaget erbjuda e-utbildning till förskrivare och farmaceuter är bra. Här nedan kommer ett antal aspekter som bör tas med om man vill säkerställa att patienterna ska förstå och klara ett generiskt utbyte.

För det första är det viktigt att förskrivare och farmaceuter har kunskap om bieffekter, allergier och förekomst av uteblivna effekter, kopplade till de olika varianterna av läkemedel.

För det andra är det viktigt att de har kunskap och förmåga att förmedla informationen till patienter med kognitiva, kommunikativa och intellektuella funktionsnedsättningar.

5.3.2 Information riktad till patient

Vi ser ett stort behov av information om generiskt utbyte riktad till patienter. Det är bra att utredningen lyfter fram flera olika typer av informationskällor som väntrum-TV, broschyrer och Vårdguiden. Vi vill dock betona vikten av att information utformas på ett tillgängligt sätt så att den kan komma alla patienter till del, oavsett funktionsförmåga.

Det effektivaste sättet att nå ut till patienter är dock i först hand via förskrivare och farmaceuter på apotek. Utbildning av förskrivare och farmaceuter är därför särskilt prioriterat för oss.

5.3.2.3 Information till patient- och pensionärsorganisationer

Vi ser positivt på förslaget att kommunikation med patientföreningarna skulle kunna bli en återkommande aktivitet. I utredningen föreslås att information till patienter kan spridas genom patientförbundens medlemstidningar och webbplatser. Vi delar den uppfattningen. En del patientförbund utvecklar just nu också digitala hälsolösningar, däribland appar, som ger patientgruppen en service som saknas i vården idag. Det är inte otänkbart att dessa appar kan inrymma information om generiskt utbyte.

5.4.1. Skillnader i förpackningens utformning

Handikappförbunden instämmer att det är viktigt att förskrivaren har möjlighet att välja en passande förpackning i förskrivarstödet och att farmaceuten har information om förpackningen för att bedöma om utbyte inte är lämpligt. För detta behövs lättillgänglig förpackningsinformation i förskrivar- och expeditjonsstöd. Vi kan inte nog understryka vikten av att förskrivaren är uppmärksam på om patienten upplever svårigheter att exempelvis öppna vissa läkemedelsförpackningar.

5.4.3 Omfattas av läkemedelsförsäkringen

Det är positivt att förslagen som Läkemedels- och apoteksutredningen lämnade för närvarande utreds. Om förslaget inte går igenom anser vi att det ändå behöver finnas tydlig information om läkemedlet/läkemedelsföretaget är anslutet till Läkemedelsförsäkringen. Om så är möjligt så skulle vi önska att det framgick på läkemedlets etikett. Informationen skulle även kunna finnas i materialet " Ett tryggt utbyte på apotek". Ett absolut minimikrav är att det finns lättillgänglig information som uppmärksammar patienterna på att alla läkemedel inte omfattas av Läkemedelsförsäkringen. Det bör även tydligt framgå vilka konsekvenser det kan få för den enskilde vid en eventuell läkemedelsskada.

5.4.5 Tillämpning av förskrivarkryss

En förutsättning för att generiskt utbyte ska vara patientsäkert är att förskrivaren vid varje förskrivningstillfälle fattar ett aktivt beslut om ett utbyte är lämpligt eller inte för patienten. Det är därför av största vikt att förskrivaren är medveten om och känner till sin möjlighet och skyldighet att motsätta sig ett utbyte. Utredningen föreslår att Läkemedelsverkets och TLV:s informationsmaterial om generiskt utbyte kan ses över för att tydliggöra olika parter ansvar och möjlighet att motsätta sig byte. Enligt Handikappförbunden vore det bra om möjligheterna och skyldigheterna även lyfts fram i den föreslagna e-utbildningen förskrivare och farmaceuter.

Med vänlig hälsning

Handikappförbunden

Stig Nyman
Ordförande